Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetŭ.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşovŭ şi la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dunneber*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LVIII.

„Gazeta“ iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe anŭ.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ
a administraţiune, piaţa mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 48. Braşovŭ, Joi, 2 (14) Martie 1895.

Atâta le-ar mai trebui!

Braşovŭ, 1 Martie v. 1895.

Mare îngrijire în tabĕra oposiţiunală maghiară. Se dă alarmă, că Tisaiştii mobiliseză şi că nu se tractéză nicĭ de mai multŭ nicĭ de mai puţinŭ, decâtŭ de revenirea la putere a lui Coloman Tisza.

Atâta ni-ar mai trebui — esclamă „Hazánk“ — după ce raporturile nóstre publice politice suntŭ aşa de nenorocite. Acum când e vorba de a se delătura calamităţile în cestiunea naţionalităţilorŭ şi a confesiunilorŭ unŭ nou sistemŭ Tisza ar putê duce „naţiunea“ la peire.

Cum ar putê — adauge numita fóiă — sĕ fiă pacificatorulŭ naţionalităţilorŭ acela, care a lăsatŭ sĕ créscă mare agitaţiunea, care a grămăditŭ plângerĭ peste plângerĭ şi în schimbulŭ unorŭ servicii politice a datŭ poporulŭ pe mâna paşalelorŭ administraţiunei comitatense? Cum ar putê sĕ facă pace între confesiunĭ, care a aruncatŭ între ele sĕmênţa neînţelegerii, ca sĕ se încaiere catolicii cu reformaţii şi elŭ sĕ pótă pescuì în turbure?

Tótă spaima se trage dela discursulŭ, ce l'a ţinutŭ „generalulŭ“ la desbaterea specială a bugetului. Coloman Tisza n'a mai vorbitŭ de multŭ şi acum de-odată află de lipsă a sărì în ajutorŭ partidei guvernului contra atacurilorŭ înverşunate ale oposiţiei. Ce vrea elŭ? Ce scopurĭ urmăresce elŭ?

Oposiţionalii credŭ susŭ şi tare, că vrea nu numai sĕ zădărnicéscă fusiunea partidelorŭ, ce stau pe basa pactului dualistŭ, dér tinde chiar a ajunge érăşĭ la putere, delăturândŭ pe Banffy, pe care îlŭ ţine prea slabŭ pentru a resolva problemele partidei liberale.

Discursulŭ lui sĕ fi avutŭ numai scopulŭ de a-i oblì calea, ce duce la acésta ţintă, recomandându-se cercurilorŭ înalte ale curţii.

Apponyi şi cei ce simpatiséză cu elŭ — dise Tisza — vorŭ sĕ separe armata în douĕ părţĭ, acésta însĕ ar însemna disolvarea organismului ei actualŭ.

Elŭ acusă dér pe cei cu „aspiraţiunile naţionale“, că voiescŭ sĕ spargă unitatea armatei şi în acelaşŭ timpŭ le spune, că décă au de gândŭ sĕ facă fusiunea, atuncĭ sĕ lase la o parte cestiunile de dreptŭ publicŭ şi „elementele liberale înrudite“ sĕ-'şĭ de-a mâna pentru resolvarea altorŭ probleme mai puţinŭ grele şi delicate.

După declaraţia categorică a lui Apponyi, că elŭ nicĭ odată nu se va lăpĕda de principiile şi de programulŭ sĕu, ceea ce a disŭ Tisza nu este déră decâtŭ constatarea, că elŭ cu ai sĕi nu se gândescŭ adĭ seriosŭ la fusiune, ba lucră chiar în contra ei.

Debutulŭ acesta a lui Coloman Tisza dovedesce, că divergenţele dintre partidele maghiare se înăsprescŭ totŭ mai multŭ şi că, până ce nu va succede oposiţiunei maghiare de a nimici partida dela putere, nu se vorŭ putê schimba raporturile parlamentare în favórea vederilorŭ fusiuniştilorŭ de adĭ.

CRONICA POLITICĂ.

1 (13) Martie.

Din Berlinŭ se telegrafiază, că în urma învitării împĕratului Germaniei, **monarchulŭ Franciscŭ Iosifŭ** va lua parte în persónă la **sĕrbările din Kiel**. Diua sĕrbărilorŭ de deschidere nu s'a fixatŭ, dér probabilŭ, că ea va fi în a doua jumĕtate a lunei Iunie. Monarchulŭ nostru va fi însoţitŭ de admiralulŭ *Sterneck*.

*

Faimosulŭ pribégŭ *Ováry* rĕspunde în fóia francesă „*Epoque*“ la unŭ articolŭ publicatŭ în diarulŭ „*Estafette*“ din Parisŭ asupra **cestiunei române**, articolŭ scrisŭ de studentulŭ românŭ *Cantilli*. Ováry se silesce a dovedi, că aserţiunile lui *Cantilli* despre persecuţiile, ce le îndură Românii din Transilvania şi Ungaria pe tóte terenele vieţii de statŭ, suntŭ false. De prisosŭ a mai arăta, că Ováry seduce şi înşélă opinia cetitorilorŭ lui „Epoque“, care s'a vêndutŭ Maghiarilorŭ.

*

O scire telegrafică din Milanŭ spune, că diarulŭ „*Italia del Popolo*“ a ajunsŭ la constatarea unui lucru de mare importanţă politică. Anume, principele de *Aosta* a adusŭ din Viena **douĕ autografe regelui Umberto.** Autografele suntŭ dela împĕraţii Franciscŭ Iosifŭ şi Wilhelm II.

*

Alegerile proxime pentru dieta dalmatină nu vorŭ nasce o mişcare estra-ordinară numai în Dalmaţia, ci şi în Croaţia, deórece la aceste alegerĭ e vorba de lupta permanentă pentru **încorporarea Dalmaţiei la Croaţia**, o luptă, care astădĭ formeză una dintre cele mai vitale cestiunĭ ale Croaţiei. Atâtŭ în Dalmaţia, câtŭ şi în Croaţia se vorŭ porni cele mai vehemente agitaţiunĭ, deórece Croaţii au în Dalmaţia duşmanĭ neîmpăcaţĭ pe Sêrbii şi Italienii de acolo. Cu atâta însĕ nu e destulŭ, chiar Croaţii nu suntŭ uniţĭ între sine, ci îşĭ stau faţă 'n faţă douĕ partide croate: cea naţională şi cea din drépta. Ura între aceste douĕ partide este atâtŭ de mare, încâtŭ partida naţională e învinuită, că ar avé de gândŭ sĕ se alieze cu Italienii, numai pentru-ca sĕ bată partida din drépta. Viitorulŭ va arăta, la ce resultatŭ vorŭ duce luptele înverşunate din ţéra lui Strossmayer şi a lui Starcevicĭ.

*

Fóia francesă „*Matin*“ aduce scirea, că împĕratulŭ Germaniei Wilhelm II a datŭ espresiune speranţei, că-i va succede a câştiga pe **Rusia** pentru **tripla alianţă.** In casulŭ acesta, împĕratulŭ Wilhelm crede, că va fi posibilă o **desarmare parţială,** spre care scopŭ va convoca la timpulŭ oportunŭ unŭ *Congresŭ europénŭ*.

Disolvarea parlamentului.

Deja cândŭ s'a făcutŭ numirea lui br. *Bánffy* ca ministru preşedinte, se vorbia multŭ, că noulŭ şefŭ alŭ guvernului a primitŭ autorisaţia, de a disolva parlamentulŭ şi de-a ordona alegerĭ nouĕ, décă n'o va putê scóte la cale cu oposiţia din dietă.

In urma agitaţiunilor înfocate din partea oposiţiei şi a atacurilorŭ ei vehemente asupra noului guvernŭ, ideia disolvării parlamentului se lanséză de nou.

De regulă bine informata „*Neue Freie Presse*“ dela 10 Martie primesce din Budapesta următórea scire telegrafică:

„Astă-séră s'a lăţitŭ scirea în cercurile parlamentare, că oposiţia a renunţatŭ la intenţia, de a lungi desbaterea specială a budgetului de finanţe şi de-a provoca în decursulŭ ei scene sgomotóse. Ast-felŭ desbaterea specială se va sfîrşi Miercurĭ, şi Joi se va face a treia cetire a budgetului, apoi se va trimite Camerei magnaţilorŭ.

„La totŭ casulŭ ar fi îmbucurătorŭ şi de doritŭ, ca amintita intenţiă a oposiţiei sĕ se şi realiseze. Tonulŭ, ce l'a folositŭ oposiţia, sub durata desbaterilorŭ, şi înclinarea de-a subsăpa autoritatea guvernului prin păşire turbulentă şi prin atacurĭ personale, *au silitŭ formalŭ pe cercurile normative sĕ ia hotărîrea, că décă se va continua acestŭ sistemŭ, sĕ se facă obiectŭ de discuţiă disolvarea parlamentului şi ordonarea de nouĕ alegerĭ, îndată-ce dieta va fi dusŭ în deplinire afacerile mai urgente.*

„Ministrulŭ-preşedinte a datŭ espresiă acestei idei — deşi în nucleo — în vorbirea sa de ierĭ, căcĭ br. Bánffy a disŭ într'unŭ rêndŭ, că partida liberală se póte încrede în sine şi în *spriginulŭ alegĕtorilorŭ*, carĭ au datŭ majoritatea de adĭ. In conscienţa acésta, guvernulŭ ar putê lua lupta pe faţă şi hotărîtŭ.

„De sigurŭ nu greşimŭ, décă în acéstă declaraţiă a ministrului preşedinte vedemŭ eventualitatea nouelorŭ alegerĭ proxime, décă atitudinea oposiţiei face necesarŭ refugiulŭ la acestŭ regulamentŭ“.

Nu numai fóia vienesă, dér chiar şi foi din Budapesta constată, că în

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(Reproducerea oprită.)

Din anii 1848—49.

Memorii, de ***Vasilie Moldovanŭ.***

(33) (Urmare).

XXIV. Câte-va reflexiunĭ asupra celorŭ, ce au mai urmatŭ.

După retragerea lui Kemény Farkas, ni-amŭ împărtăşitŭ de-o linişte ne mai gustată până atuncĭ, pentru-că nu numai, că nu era ameninţatŭ centrulŭ nicĭ de către Ungaria, nicĭ de către Alba-Iulia, dér prin victualiile prinse dela Kemény a întratŭ chiar o abundanţă în Câmpenĭ, avêndŭ sare, slănină, pâne, tabacŭ ş. a.

Către finea lui Iunie, va sĕ dică peste 14 dile, au venitu la Iancu 4 Mărişelenĭ după muniţiune şi ajutorŭ, spunêndŭ, că o armată unguréscă a întratŭ de către Huedinŭ în munţĭ, a aprinsŭ satele Rîucalaţei şi Giurcuţa. Iancu, cum dice însuşĭ în raportulŭ sĕu, trimise întru ajutorŭ pe tribunulŭ Nic. Corcheşŭ cu 68 de vênătorĭ, rênduindŭ lângă elŭ şi pe tribunulu din Cetate-de-Baltă Iacobŭ Olteanu, carĭ au ajunsŭ cu vênătoriĭ lorŭ la Fântânele în 5 Iunie. Aicĭ se adunară toţĭ locuitoriĭ satelorŭ devastate, avêndŭ în acea di o ciocnire cu inimiculŭ, în care armele române au eşitŭ gloriόse. Intr'aceea se apropia şi Vasvári de Fântânele, unde Româniĭ ocupaseră posiţiunĭ fórte favorabile. Vasvári avea sub comanda lui peste 3000 de ómenĭ bine înarmaţĭ şi 4—5 tunurĭ. Inimiculŭ deschise asupra Românilorŭ unŭ focŭ violentŭ din puscĭ şi tunurĭ, dér nu cu mare succesŭ. Vênătoriĭ românĭ însĕ rĕspundeau focurilorŭ duşmane cu succesŭ rarŭ. Din liniile de bătaie ale lui Vasvári, cădeau soldaţiĭ unulŭ după altulŭ, aşa câtŭ acesta era nevoitŭ sĕ pună în foculŭ luptei puterĭ próspete. Curêndŭ Românilorŭ lĭ-a succesŭ, ca trupa inimicului sĕ fiă adusă în perfectă confusiune şi a-se retrage. Retragerea acésta a fostŭ împreunată cu unŭ măcelŭ cruntŭ, căcĭ asupra inimicului se aruncară acum şi bravele femei române din Mărişelŭ cu îmblăciĭ, cu frigărĭ, cu bolovanĭ de pietri şi cu ce apucau mai curêndŭ în mânĭ. Aprópe 900 de soldaţĭ de-ai duşmanului au fostŭ daţĭ pradă morţii împreună cu Vasvári şi mai toţĭ comandanţiĭ lorŭ.

In câte-va lupte, ce au mai urmatŭ între tribunulŭ Fodorŭ şi Carolŭ Vêlits, de-asemenea armele nóstre au eşitŭ victoriόse şi munţiĭ erau, ca şi curăţiţĭ de piciorŭ ungurescŭ.

In aceste lupte Iancu n'a luatŭ parte. Elŭ se afla dimpreună cu mine, cu Vlăduţŭ şi Russu în Câmpenĭ

Când mica armată română s'a reîntorsŭ dala Fântânele, în frunte cu Corcheşŭ şi Olteanu, aducêndŭ şi unŭ tunŭ cu patru cai, i-amŭ vĕdutŭ coborîndu-se peste Certege şi li-amŭ eşitŭ înainte Iancu, eu şi toţĭ locuitoriĭ din Câmpenĭ. Pe calulŭ lui Vasvári, galbenŭ şi orbŭ de ochiulŭ dreptŭ, venia Nic. Begnescu, care fiindŭ la socrulŭ sĕu în Certege, l'a cumpĕratŭ dela unŭ Românŭ cu 5 galbinĭ dimpreună cu inelulŭ, pe care erau gravate literile „15 Martie 1848“.

Cercetându-se scrisorile aflate la Vasvári, s'a descoperitŭ planulŭ Ungurilorŭ, după care aveau se ocupe Munţiĭ posiţiune de posiţiune. Acésta s'a făcutŭ într'o adunare numerósă de prefecţĭ şi tribunĭ. Toţĭ comandanţiĭ maghiarĭ, carĭ erau avisaţĭ în contra nóstră, aveau prescrisŭ câtŭ sĕ înainteze în fiă-care di, şi le era aspru interdisŭ de-a înainta mai multŭ, fiă chiar şi în casŭ de învingere, ca astfelŭ înaintândŭ cu toţiĭ după planŭ, sĕ respingă mereu pe Românĭ către centru, păuă îi vorŭ încungiura pe toţĭ în Abrudŭ, orĭ eventualŭ în Câmpenĭ, unde apoi sĕ pună mâna pe toţĭ conducĕtoriĭ lorŭ.

Planŭ fórte genialŭ, déca Munţiĭ n'ar fi fostŭ locuiţĭ de Românĭ!

*

Aicĭ credŭ a fi la loculŭ sĕu o mică rectificare. Mai prin aniĭ 75 se susţinea în organulŭ Asociaţiunei transilvane, că Simonffy împărtăşindŭ lui Iancu o scrisóre a lui Kossuth din 5 Iulie 1849, Iancu ar fi datŭ unŭ rĕspunsŭ laconicŭ verbalŭ: „s'a sfîrşitŭ tóte“, adecă în înţelesulŭ, că nu mai vré sĕ între în pertractărĭ cu Kossuth, deóre ce au venitŭ Muscaliĭ.

Acésta nu este adevĕratŭ, căcĭ Iancu a rĕspunsŭ şi de astădată lui Simonffy în scrisŭ, dictândŭ rĕspunsulŭ pe care l'am scrisŭ însu-mĭ în filigoria lui Kalcher din Câmpenĭ. Iancu, indignatŭ de aroganţa lui Kossuth, mi-a dictatŭ între altele:

„Eu, şi cu mine toţĭ Româniĭ, consi-

cercurile parlamentare ungurescĭ se lanséză ideia disolvărei camerei deputaţilorŭ.

Fusiunea în dietă.

In şedinţa dela 11 Martie a dietei din Pesta doi deputaţĭ de frunte s'au ocupatŭ şi cu cestiunea fusiunei partidelorŭ, carĭ stau pe basa dreptului publicŭ. Celŭ dintâiu este

Toma Péchy: Elŭ ḑise la începutŭ, că cestiunea fusiunei a fostŭ lansată mai seriosŭ şi mai obiectivŭ de contele Iuliu Szapáry. Lui Szapáry i s'a rĕspunsŭ din partea guvernului, că fusiunea e posibilă, déca partidele, carĭ stau pe basa pactului dela 67, vorŭ întra în partida guvernului. Acésta însĕ este aprópe o imposibilitate, de óre-ce partida naţională d. e., care îşĭ are programulŭ sĕu, nu şi-lŭ va abandona aşa de uşorŭ. Acela déră, care voesce seriosŭ fusiunea, nicĭ nu póte cere aşa ceva.

Péchy spune apoi, cum s'a făcutŭ la 1875 fusiunea între partida deakistă de atuncĭ şi între stânga din centru, şi face o scurtă revistă asupra încercărilorŭ de fusiune sub actualulŭ guvernŭ, care n'a voitŭ seriosŭ s'o facă, ci numai éc'aşa, sĕ-şĭ spele mânile înaintea opiniunei publice.

Dér orĭ veţĭ vré, orĭ nu, *fusiunea totŭ se va face!* exclamă bĕtrânulŭ Péchy.

Coloman Tisza: Vorbescŭ pe scurtŭ despre multŭ amintita fusiune. Fără îndoială, că suntŭ puncte întunecóse, statulŭ are nĕcazurĭ, nu sciu, dór mai marĭ ca în 1875, şi ar fi de doritŭ, ca partidele în locŭ de-a se mânca una pe alta, sĕ lucreze împreună. In privinţa acésta partida liberală nu va face greutăţĭ, dér nu se póte pretinde, ca partida liberală sĕ-şĭ schimbe direcţia de până acum şi sĕ se recunóscă de pĕcătósă, când nu este. Eu nu sciu, cândŭ va fi fusiunea. Colegulŭ meu deputatŭ Péchy ḑice, că va fi. Şi eu aşa credŭ, că *va fi, îndată-ce sĕ va simţi lipsa ei arḑĕtóre.* Dér şi atuncĭ numai sub o condiţiă, ca adecă sĕ nu se pretindă schimbare de direcţiă dela aceia, carĭ au ridicatŭ în trecutŭ bunăstarea ţĕrii şi autoritatea ei. Nu cereţĭ schimbare de direcţiă dela aceia, carĭ au fostŭ de părere contrară, ci faceţĭ numai ceea-ce puteţĭ face, fără de a vĕ deteriora personalmente; faceţi-o, ca punêndŭ la o parte cestiunile, carĭ aḑĭ nu se potŭ resolva, sĕ ajutaţĭ la vindecarea relelorŭ de carĭ suferă ţéra. Acesta e singurulŭ modŭ alŭ fusiunei. Nime nu póte fi nicĭ rugatŭ, nicĭ capacitatŭ pentru acésta. Din parte-mĭ sciu din esperienţă, că astfelŭ de paşĭ întreprinşĭ cu cea mai bună intenţiă, au fostŭ întêmpinaţĭ cu neplăcerĭ. Insĕ, ca sĕ se pótă face fusiunea, trebue unŭ lucru: ca adecă aceia, carĭ au puterea în mână de a-o face, sĕ aibă şi jertfa de sine, *de-a se espune întru tote în interesulu patriei.* (Aplause prelungite şi „éljen"-urĭ în drépta; strigărĭ de „hoch" în stânga.)

SCIRILE ḐILEI.

1 (13) Martie.

Noulŭ episcopŭ alŭ Lugoşului. Unŭ ḑiarŭ localŭ din Lugoşŭ spune, că primesce din isvorŭ sigurŭ scirea, că în cercurile guvernamentale ar fi lucru hotărîtŭ numirea asesorului consistorialŭ şi a deputatului Silviu Rezey ca episcopŭ alŭ Lugoşului, şi acum se aştéptă numai aprobarea definitivă a Curiei romane.

—o—

Ministeriul român al domeniilorŭ, dorindŭ a rĕspândi printre sĕteniĭ românĭ arta ţesăturei covórelorŭ, a voitŭ sĕ trimétă în streinătate mai multe absolvente ale şcólei profesionale dela Armăseştĭ spre a se perfecţiona în astfelŭ de ţesăturĭ. D. G. Stetter din Viena, către care se adresase ministerulŭ, a rĕspunsŭ, că înainte de a se lua acéstă mĕsură, sĕ se adune mostre de covóre din tóte părţile României, pentru ca în urmă, studiându-le — în ce privesce perfecţionarea de rĕsbóiă pentru asemenea ţesăturĭ, tórcerea firelorŭ, colorarea şi combinaţia colorilorŭ, — sĕ pótă avisa la mĕsurile de luatŭ. Ministeriulŭ, urmândŭ acestui sfatŭ, a trimisŭ o circulară tuturorŭ prefecţilorŭ, ca sĕ adune mostre de covóre, dintre carĭ o parte au şi sositŭ la ministerŭ. Pentru momentŭ afacerea se află în studiu.

—o—

Darŭ pentru institutulŭ Carol-Elisabeta. Cetimŭ în „Gazeta Ţĕranilorŭ", că d-lŭ *Ilie Nicolescu-Dorobanţu* a dăruitŭ institutului Carol-Elisabeta pentru ajutorulŭ ţĕranilorŭ în lipsă, suma considerabilă de *300,000 lei.*

—o—

O nouă scriere ungurésca despre Românĭ. D-lŭ Jancsó Benedek, colaboratorulŭ lui „*Hazánk*", a scosŭ de sub tiparŭ o nouă scriere despre Românĭ. A apărutŭ până acum numai volumulŭ primŭ, intitulatŭ: „Lupta nóstră pentru libertate şi tendinţele daco-române". In acestŭ volumŭ autorulŭ vorbesce despre mişcările politice naţionale române până la 1867. „Egyetértés" nu găsesce destule cuvinte pentru de-a lăuda acestŭ opŭ, — pe care de-altmintrelea noi încă nu-lŭ cunóscemŭ mai deaprópe — ḑicêndŭ, că cu ajutorulŭ lui vorŭ puté de-acum şi politicii maghiarĭ „sĕ cunóscă în modŭ temeinicŭ cestiunea de naţionalitate română".

—o—

Serbare în onórea lui Bismark în Braşovŭ. Din incidentulŭ aniversărei de 80 de anĭ dela nascerea prinţului Bismark, preşedintele societăţii săsescĭ de gimnastică din locŭ, directorulŭ şcólelorŭ de fetiţe Thomas, în adunarea generală ţinută la 9 l. c. a făcutŭ propunerea, ca reuniunea sĕ serbeze în modŭ festivŭ acea ḑi însĕmnată pentru toţĭ Germanii. Propunerea s'a primitŭ cu unanimitate, şi acum se lucră la programulŭ, după care va decurge festivitatea.

—o—

Cesare Cantu, renumitulŭ istoricŭ şi romancierŭ italianŭ, a muritŭ alaltăerĭ în Milano. Cantu a scrisŭ, pe lângă operile sale marĭ istorice, şi o mulţime de lucrărĭ mai micĭ istorice. Are fórte multe scrierĭ poporale şi pentru tineretŭ. Noi Românii amŭ pierdutŭ în elŭ unŭ sincerŭ amicŭ, care mai alesŭ în timpulŭ din urmă, spre marea supĕrare a Maghiarilorŭ, de mai multe-orĭ şĭ-a manifestatŭ pe faţă în vorbă şi scriere simpatiile sale faţă cu noi.

—o—

Deraiare de trenŭ. Din Püspök-Ladány ni-se scrie, că trenulŭ accelaratŭ, ce a plecatŭ dela Braşovŭ Luni după prânḑŭ spre Budapesta, înainte de-a întra în gara dela Püspökladány *a deraiatŭ. Cincĭ vagone au eşitŭ din şinĭ,* unulŭ dintre acestea a fostŭ sdrobitŭ, rupêndu-i-se şi osiile. Călĕtorii au fostŭ siliţĭ sĕ mérgă pe josŭ cale de unŭ chilometru, până au ajunsŭ la gara din P.-Ladány, de unde au continuatŭ calea cu altŭ trenŭ. Nenorocirĭ nu s'au întêmplatŭ.

—o—

Noua fóiă săsésca din Braşovŭ. Amŭ adusŭ şi noi după „Budapesti Hirlap" scirea, că partida Saşilorŭ moderaţĭ din Ţéra Bârsei s'a constituitŭ ḑilele trecute şi că va scóte şi unŭ ḑiarŭ, care va fi sprijinitŭ materialicesce de guvernŭ. Preşedintele adunărei constituante a partidei, d-lŭ Carol *Thomas*, şi secretarulŭ Carol *Schmidt*, rectifică scirea acésta în „Budapesti Hirlap" negândŭ, că fóia s'ar înfiinţa la propunerea fişpanului Maurer şi că ar fi subvenţionată de guvernŭ; mai departe, că programulŭ fóiei nu e „de naţionalitate", ci e acela alŭ partidei poporale săsescĭ.

—o—

Noulŭ episcopŭ de Romanŭ. Marele colegiu electoralŭ din România a fostŭ convocatŭ Sâmbătă spre a alege unŭ Episcopŭ la eparchia Romanului. Şedinţa a fostŭ presidată de Metropolitulŭ Primatŭ, asistatŭ de doi secretarĭ ai Senatului şi de doi secretarĭ ai Camerei. După apelulŭ nominalŭ a urmatŭ alegerea. A fostŭ alesŭ episcopŭ de Romanŭ cu 155 voturĭ, vicariulŭ Metropoliei *Ieronimu Ploieşteanu.* La alegere au luatŭ parte 228 senatorĭ şi deputaţĭ.

—o—

Sfinţirea clădirei fundaţiunei universitare Carol I se va sevârşi în ḑiua de 14 (26) Martie c. aniversarea proclamării independenţii României.

—o—

Noulŭ ministru de esterne rusescŭ. Din Petersburg se depeşéză, că erĭ a publicatŭ fóia oficială numirea prinţului Lobanoff de conducetorŭ alŭ ministerului de esterne.

—o—

Dela Societatea Geografică română. Sâmbăta trecută a fostŭ prima şedinţă a Societăţei geografice din Bucurescĭ. Ea a fostŭ presidată de M. S. Regele. Şedinţa fiindŭ deschisă, M. S. Regele a datŭ cuvêntulŭ d-lui secretarŭ G. Lahovari, care a cititŭ unŭ raportŭ asupra activităţei societăţei. In urmă, d. D. A. Sturdza a ţinutŭ o conferinţă întitulată: „Cunósce-te pe tine însu-ţi". D-sa arată importanţa acestei maxime, apoi face o critică asupra grabei cu care biuroulŭ statisticei s'a pronunţatŭ asupra populaţiei ţĕrei, şi dovedesce cu cifre, că populaţia ţĕrei nu e de cincĭ milióne, cum a indicat'o biuroulŭ statisticŭ, ci că este multŭ mai mare, adecă de *şése milióne şi trei sute de mii*; apoi arată, că populaţia diferitelorŭ judeţe a crescutŭ în genere, afară de a judeţului Teleorman, unde a descrescutŭ. După ce termină d. D. A. Sturdza, şedinţa a fostŭ suspendată pentru 5 minute. în care intervalŭ M. S. Regele s'a întreţinutŭ cu dd. generalŭ Manu G. Lahovari şi D. A. Sturdza. După redeschidere, cuvêntulŭ a fostŭ acordatŭ d-lui Gr. Tocilescu, care a vorbitŭ despre „Rolulŭ lui Novacŭ". Duminecă, în a doua şedinţă, totŭ sub preşedinţia M. S. Regelui au vorbitŭ dd. Grigore Stefănescu, Ionŭ Calendero şi C. Lupulŭ.

—o—

Concertulŭ Turolla. Una dintre cântăreţele cele mai cunoscute şi simpatice, Emma Turolla, va da în 22 l. c. unŭ concertŭ în noua sală de concerte din locŭ. Ea este o artistă cunoscută, care timpŭ mai îndelungatŭ a seceratŭ triumfurĭ în streinătate, şi acum are de gândŭ sĕ concerteze în mai multe oraşe din Ungaria. Ḑiarele din streinătate îi laudă fórte multŭ vocea, timbrulŭ ei şi technica. Atragemŭ atenţiunea publicului asupra acestui concertŭ multŭ promiţĕtorŭ.

—o—

Pentru ţĕranii din România au mai votatŭ districtele judeţene din Constanţa 60,000, Oltŭ 120,000, Romanaţĭ 300,000, Vlaşca 80,000 şi Ialomiţa 350,000 Lei.

—o—

Miseria în Maramureşŭ. Din Maramureşŭ se scrie, că poporaţiunea de acolo se luptă cu o miseriă estra-ordinară. Mulţĭ ţĕranĭ se hrănescŭ numai cu pâne de ovĕsŭ, dér nicĭ de asta nu au. S'a făcutŭ o colectă de 13,000 fl., pe carĭ vice-şpanulŭ îi imparte acum între aceia, pe carĭ îi recomandă autorităţile ungurescĭ dela sate. In „Alföld" şi în comitatulŭ Arva încă e miseria mare, dér la Maramureşŭ se pare a fi şi mai mare, mai alesŭ că pentru uşurarea sorţii poporului maramurĕşanŭ nu s'a făcutŭ nicĭ unŭ pasŭ din partea guvernului.

—o—

Ex-împĕrătésa Mexicului, Şarlota, după cum se anunţă din Bruxella, e greu bolnavă de aprindere de plumânĭ.

—o—

Proiectulŭ asupra învĕţămêntului secundarŭ în România s'a adusŭ în desbaterea unei comisiunĭ speciale, care este compusă din următorii membri: Titu Maiorescu Sp. Haret, Al. Odobescu, dr. Toma Ionescu, V. Arionŭ, Gr. Tocilescu, G. D. Teodorescu, C. Dimitrescu-Iaşĭ, B. P. Hasdeu, C. Disescu, I. Negruzi, dr. Istrati, G. Ionescu-Gion, Stef. Mihăilescu, Vèrgoliciĭ, Meisner, Găvănescu, Vlădescu, D. A. Laurianŭ, secretarulŭ-generalŭ alŭ ministerului de instrucţiă, precum şi toţĭ directorii de serviciu din ministerŭ. Comisiunea va fi presidată de d. ministru Take Ionescu.

—o—

Pedépsa cu cnuta ştérsă. Din Rusia se depeşéză, că Ţarulŭ a interḑisŭ printr'unŭ ucasŭ întrebuinţarea mai departe a cnutei. Se ḑice, că în decursulŭ celorŭ ḑece anĭ din urmă, au muritŭ, în urma bătăilorŭ cu cnuta, 3000 de ţĕranĭ rusescĭ. Este acum întrebare, că óre se vorŭ ţiné deregĕtorii ruşĭ strictŭ de poruncile acestui ucasŭ.

Bugetulŭ României pe 1895—96.

S'a împărţitŭ deputaţilorŭ raportulŭ generalŭ alŭ budgetelorŭ pe anulŭ 1895—96.

Cifra veniturilorŭ s'a urcatŭ până la 209,800,000 lei. Anulŭ trecutŭ se scie, că cifra totală a bugetului era de 203,170,765 lei.

Guvernulŭ presentase bugetulŭ cu cifra de 210,300,000, comisia budgetară însĕ a scăḑutŭ 500,000 lei dela veniturile indirecte.

---

derămŭ pe Kossuth de unŭ rebelŭ, prin urmare nu dorimŭ, ca unŭ atare sĕ ne cunóscă durerile şi dorinţele; cu atâtŭ mai vèrtosŭ nu, că judecândŭ din antecedinţe, în cuvintele lui Kossuth nu se potŭ încrede ómeniĭ de omeniă".

E probabilu, că Simonffy, vĕḑêndŭ cuprinsulŭ scrisorei lui Iancu, a aflatŭ mai consultŭ, pentru causa nedréptă a Maghiarilorŭ, de a denega cuprinsulŭ ei.

Dér pe lângă tóte aceste şi alte afronturĭ, ce a mai primitŭ, Kossuth totuşĭ nu a resignatŭ la planulŭ şi dorinţa de a dobêndi pe Românĭ pe partea sa, ci a trimisŭ din Seghedinŭ pe doi boerĭ din România, cu plenipotenţa şi învitaţiunea, a-şĭ cerca norocul.

Spre scopulŭ acesta s'a ţinutŭ o conferinţă în Zlatna, la care a luatŭ parte Iancu, Balintŭ, Axente, Vlăduţŭ, eu şi alţiĭ. La conferinţa acésta a participatŭ şi Nicolae *Bălcescu*, care în colorĭ viĭ ne descria despotismulŭ muscălescŭ, éră din partea nóstră i-se rĕspundea cu cranceniile terorismului maghiarŭ.

Credŭ, că despre acéstă conferinţă va scrie mai pe largŭ Axente. Eu mĕ măginescŭ a reflecta aicĭ asupra împrejurării, că nu era putere omenéscă, care sĕ fi pututŭ insufla Românilorŭ simpatiă pentru causa nedréptă a Maghiarilorŭ, carĭ prin „nemzet egység" decretaseră desnaţionalisarea naţiunei române şi a celorlalte naţionalităţĭ.

Dorinţa lui Kossuth era, ca Iancu şi soţiĭ lui, sĕ dea voia armatelorŭ maghiare bătute de Muscalĭ, de a-se retrage în Munţĭ şi a-se apĕra de aicĭ. I s'a rĕspunsŭ însĕ, că acésta se póte întêmpla numai păşindŭ peste cadavrele Românilorŭ.

Ast-felŭ déră N. Bălcescu s'a depărtatŭ din Munţĭ fără a duce ceva mângăere pentru Kossuth, ér cu atâtŭ mai puţinŭ vre-o declaraţiune liniştitóre. Ar fi şi o absurditate a crede, că Româniĭ, carĭ considerau uniunea Ardealului cu Ţéra ungurésca de mórtea naţiunei lorŭ; carĭ au combătutŭ vitejesce cu armele până la căderea terorismului maghiarŭ; carĭ au vĕḑutŭ şi cunoscutŭ caracterulŭ lui Kossuth din scrisorile acestuia adresate lui Dragoşŭ şi Hatvani; carĭ, în fine, au vĕḑutŭ purtarea Maghiarilorŭ în tótă ţéra şi mai recentŭ în Abrudŭ, şi carĭ deplângeau mórteau lui Buteanu, Dobra, Molnarŭ ş. a. — sĕ se fi însufleţitŭ, ca prin minune, de Kossuth.

*

Pe timpulŭ acesta Iancu nu scia nimicŭ despre întrarea Muscalilorŭ. Scirea despre acestŭ evenimentŭ o primirămŭ numai în 28 Iulie după amédĭ prin doi mărginenĭ din părţile Rĕşinarului, trimişĭ anume (fără scrisorĭ, ca sĕ nu fiă cumva prinşĭ şi tradaţĭ, ca spionĭ) de unŭ domnŭ de Românŭ, care se afla în óstea Muscalilorŭ, cu provocarea, ca Iancu sĕ-şĭ compună unŭ raportŭ despre tóte faptele sale. Acestŭ Românŭ, precum am aflatŭ mai târḑiu, a fostŭ d-lŭ Dimitriu Boeriu.

De aicĭ se póte convinge orĭ şi cine, că Iancu, când a reieptatŭ scrisórea lui Kossuth din 5/7 1849 în modŭ atâtŭ de desprețuitorŭ, nu-şĭ putu pune speranţa în Muscalĭ, ci se încredea în puterea armelorŭ române, carĭ erau manuate de minune.

(Va urma).

Etă cum se împartă aceste veniturĭ:
Construcţiunĭ directe 32,390,000
Construcţiunĭ indirecte 63,410,000
Monopolurile Statului 48,700,000
Ministerulŭ Domenielorŭ 28,436,500
„ Lucrărĭ publice 13,919,000
„ Interne 10,220,000
„ Finance 2,820.000
„ Resbelŭ 1,389,000
„ Externe 255,000
„ Culte 868,000
„ Justiţie 220,590
Diferite 7,390,000
Er cheltuelele se împartă astfelŭ:
Datorie publică 73,075,262.20
Ministerulŭ de rĕsboi 41,016,194
„ Finanţe 25,653,185
„ Culte 26,118,900
„ Interne 21,350,642
„ Lucr. publice 6.318,500
„ Justiţie 6,610,796
„ Domenii 5,950,349
„ Externe 1,725,741
Cons. Miniştrii 66,500
Fondŭ pentru cred. sup. 1.013.990.80

Ast-felŭ budgetulŭ este echilibratŭ, presentândŭ atâtŭ la veniturĭ câtŭ şi la cheltuelĭ suma de 200,809.000.

Teatru germanŭ.

D-şóra Agatha Bârsescu ca óspe.

Braşovŭ 1 (13) Martie.

Aséră d-şóra Bârsescu a jucatŭ rolulŭ „Partheniei“ în „*Sohn der Wildniss*“, dramă în versurĭ de Fr. Halm.

Din capulŭ loculuĭ trebue sĕ mărturisimŭ, că amŭ rĕmasŭ uimiţĭ şi încântaţĭ şi de astă-dată de jóculŭ d-şórei Bârsescu. Tóte însuşirile acestei artiste: figura ei înaltă şi bine formată, organulŭ ei simpaticŭ, clarŭ şi pĕtrundĕtorŭ, fisionomia ei interesantă cu ochii cei negri, vii şi fermecătorĭ, ţinuta impunĕtóre cu mişcările ei graţióse şi pline de şicŭ, aceste tóte te câştigă şi te răpescŭ în sborŭ.

In piesa lui Halm se dă espresiunea cea mai fină sentimentului de iubire şi şi tótă fineţea este concentrată în figura clasică a „Partheniei“.

Sujetulŭ: Parthenia, fiica unui meseriaşŭ grecŭ din Massalia, aflândŭ, că tatălŭ ei a fostŭ prinsŭ de o hórdă de Tectosagĭ — unŭ poporŭ vecinŭ barbarŭ, care locuia prin pădurĭ şi trăia din răpirĭ — şi că aceştia cerŭ ca rĕscumpĕrare o anumită sumă, alérgă pe la toţĭ prietinii şi cunoscuţii ca sĕ scótă dela ei acea sumă. Vĕdêndu-se însĕ refusată din tóte părţile, ea se hotăresce a se jertfi pentru tatălŭ ei. Merge la Tectosagĭ şi se oferă ca sclavă, în loculŭ lui. Ofertulŭ ei se şi primesce, după órecarĭ greutăţĭ, de Ingomar, căpetenia Tectosagilorŭ, unŭ bărbatŭ tênĕrŭ. Acesta are o mare aversiune faţă de femei. Curagiulŭ Partheniei însĕ îi impune, ba Ingomar simte plăcere de a asculta poveştile ei şi petrece totŭ în societatea ei. Astfelŭ se nasce cu încetulŭ în peptulŭ lui iubirea către Parthenia, care îlŭ legă cu totulŭ în cătuşile ei şi'lŭ face sĕ uite de hórda sa. Gândulŭ însĕ, că nu mai este celŭ ce a fostŭ, îlŭ tortureză amarŭ şi în cele din urmă se hotăresce a se rupe de Parthenia, şi îi declară, că e liberă şi póte sĕ se'ntórcă acasă. Parthenia şovăesce, îi vine greu sĕ se despartă de elŭ, — începe sĕ simtă şi ea că'lŭ iubesce. Intr'aceea Tectosagii, nemulţumiţĭ de purtarea capeteniei lorŭ şi vĕdêndŭ, că Parthenia l'a farmecatŭ, o răpescŭ vrêndŭ a-o vinde ca sclavă. Ingomar, audindŭ ţipĕtulŭ ei, alérgă şi-o scapă. Elŭ se desface de hórda lui şi se decide a petrece pe Parthenia, în drumulŭ ei spre casă. Când suntŭ aprópe de Massalia, lupta lui e mare, căcĭ trebuia sĕ se despartă de Parthenia iubită. In cele din urmă învinge amorulŭ lui şi se decide a se face grecŭ şi a merge ca lucrătorŭ în casa părintelui ei. Aicĭ se civiliséză şi devine cetăţênŭ grecŭ şi bărbatulŭ Partheniei.

Cu deosebire scenele, unde „Parthenia“ atrage totŭ mai multŭ interesulŭ sĕlbaticului Ingomarŭ, unde cu energia ei şi cu spiritulŭ şi simţulŭ ei superiorŭ scie sĕ'lŭ stăpânéscă şi sĕ'lŭ îmblândéscă ca pe unŭ mielŭ, făcêndu'lŭ sĕ-i urmeze în tóte involuntarŭ, au fostŭ jucate de d-şóra Bârsescu cu mare perfecţiune. Sublimŭ de totŭ a fostŭ şi momentulŭ, când „Parthenia,“ desarmândŭ cu privirea ei pe Ingomarŭ, celŭ înfuriatŭ pentru că trebuia sĕ'şĭ predé sabia la întrarea în Massalia, i-a luatŭ arma din mână.

Publiculŭ a aplaudatŭ freneticŭ şi cu însufleţire pe artista, rechiămându-o de nenumĕrate-orĭ pe scenă.

*

D-şóra Bârsescu va juca mâne pe „dama cu cameliile a lui Dumas“. Aflămŭ cu bucuriă, că artista e decisă a mai da Sâmbĕtă încă o representaţiă şi că şi-a alesŭ piesa „*Hero şi Leander*“ de Grillparzer, în care a fostŭ escelatŭ mai multŭ la teatrulŭ curţii din Viena.

Turburărĭ în Egipetŭ.

Intre poporaţiunea indigenă a Egipetului şi între coloniile streine din Alexandria domnesce de unŭ timpŭ încóce órecare nelinişte. Englesii dicŭ, că acéstă nelinişte ar fi efluxulŭ renascerei fanatismului religiosŭ alŭ Egiptenilorŭ, şi că ar trebui luate încă de cu timpŭ mĕsurĭ, ca sĕ nu se repete întêmplărĭ, ca la a. 1882 pe timpulŭ lui Arabi-Paşa. Se înţelege, că sub aceste mĕsurĭ Anglia înţelege „declararea protectoratului“.

Causa stărilorŭ neliniştitóre însĕ este cu totulŭ alta, decum se lăţesce faima în pressa englesă, şi adecă suntŭ mai multe ciocnirĭ întêmplate între soldaţii englesĭ şi poporaţiunea indigenă, mai tot-deuna provocate de cei d'întâiu. Faptulŭ acesta, se înţelege, a turburatŭ fórte multŭ pe Egiptenĭ, carĭ şi aşa nu-i prea potŭ suferi pe Englesĭ, şi între carĭ a prinsŭ rădăcină credinţa, că în iérna acésta va ploua puţinŭ de acum înainte, dér în luna lui Ramadan va curge sânge, şi că peste totŭ se vorŭ întêmpla incidente serióse. Egiptenii, ca atarĭ, suntŭ ómenĭ pacĭnicĭ, şi nu se scie sigurŭ că pe ce cale şi cum a ajunsŭ sĕ se lăţéscă amintita profeţiă, se crede însĕ, că vina la tóte colportările de minciunĭ, la aţîţarea Egiptenilorŭ şi Englesilorŭ unii contra altora, cu unŭ cuvêntŭ, la întrégă starea neliniştitóre şi ameninţătóre din Egipetŭ, o portă veneticii grecĭ, levantinĭ, siriacĭ, maltesĭ şi italienĭ, carĭ întotdéuna stau gata sĕ provóce turburărĭ.

Lucrurile aceste uşorŭ potŭ duce la o crisă în Egipetŭ, care şi de alt-felŭ în timpulŭ mai nou în continu a formatŭ obiectŭ de cértă între statele europene interesate.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Oradea-mare, 1 Martie n. 1895.

La concertulŭ arangiatŭ de tinerimea română orădană la 31 Ianuarie n. c. pentru ajutorarea tinerilorŭ românĭ lipsiţĭ de mijlóce, au bine voitŭ a suprasolvi urmĕtorii domnĭ şi dómne:

Esc. Sa Michailŭ Pavelŭ episcopŭ 25 fl., P. S. S. Ioanŭ Meţianŭ episcopŭ 10 fl., Mgf. Sa Artemiu Şarcadi canonicŭ 10 fl., Emanuilŭ Ungurean adv. 10 fl., Paul Fassie jude reg. 10 fl., Toma Păcală protopopŭ 8 fl., Ioanŭ Papp protonotarŭ 8 fl.

Esc. Sa Contesa Rhedey măr. Bárdossi, Nic. Żigre adv., Vas. Ignatŭ adv., Cons. Boiţiu propriet., Nic. Diamandi diaconŭ., Mich. Pavelŭ propriet., Paul Papp adv., Dr. Florianŭ Duma adv., Dr. Coriolan Popŭ adv., Ios. Vulcanŭ redact., N. Bibescu propriet., Dom. Moga notarŭ, Vas. Micu propriet., Aureliu Popŭ procurorŭ, Al. Bölöni propriet., Aug. Beleşiu preotŭ, Dr. Petru Ţigle adv., Nestorŭ Porumbŭ notarŭ, Nic. Roosinŭ preotŭ, Sebastianŭ Andru notarŭ, Vas. Popescu notarŭ, „Sătmăréna“ inst. de cred.: câte 5 fl.

Mgn. Sa Dr. Ath. Marienescu jude la tabla reg., Dr. Ilie Marişŭ adv., Dr. G. Cosma adv., Dr. F. Branŭ prof., Ilie Trăilă adv., George Crainicŭ notarŭ, Iuliu Herbai comptabilŭ, Drd. Deési Géza, câte 3 fl. Magn. Sa Dionisiu Poynar jude la tabla reg., Petru Mihuţiu protopopŭ, Dr. I. Mihali adv., Dr. Fl. Stanŭ prof., Vas. Cibenschi notarŭ, D-na Venter posesóră, Dim. Popŭ preotŭ, Eutimiu Blaga preotŭ, Al. Gera esactorŭ dominalŭ, Drd. Al. Poynar, Geza Poyar, Ios. Diamandi cassarŭ, I. Danŭ silvanistŭ, M. Maniu protocolistŭ, câte 2 fl.

G. Dudulescu preot, G. Cióră cant. catedr., T. Ciumpe cand. de notarŭ, T. Popŭ notarŭ, Sam. Bota protopopŭ, G. Papp preotŭ, D-na vĕd. Bokényi, I. Budó oficiantŭ, Dr. Leontin Paladi diaconŭ, I. Ciceronescu secretarŭ, Sam. Ciceronescu, Iuliu Truţa preotŭ, I. Pleşiu cantorŭ cated., Pompiliu Codreanŭ comeciantŭ câte 1 fl. Ios. Vladŭ notarŭ, N. N. câte 50 cr.

Prin colecte: Nr. 14, colectantă D-ra *Gabriela Codreanu* din Şiclău: Livia Popovicĭ 1 fl., Dr. G. Popovicĭ 1 fl., Zenovie 1 fl., Aurelŭ Iancu 1 fl., Al. Popŭ 1 fl., Tr. Vaţianŭ 1 fl., Corn. Mladinŭ 50 cr., Davidŭ Balint 50 cr., Lazar Opreanŭ 50 cr., Maria Cure 1 fl., Elena Ciorogariu 1 fl., Drd. Lazar Ghebeleşŭ 1 fl., Gabriella Codreanŭ 1 fl., Adriana Codreanŭ 1 fl. Suma 12 fl. 50 cr.

Nr. 15. Colectantă D-şóra *Anuţa Popescu* din Butenĭ: Isidorŭ Popescu şi Anuţa 2 fl., Georgiu Popa 1 fl., Al. Popŭ 1 fl., I. Palincaşŭ 1 fl., Constanţa G. Bodea 1 fl., Const. Gurbanŭ 1 fl., Em. Mişiciu 1 fl. Suma 8 fl. — Nr. 16 Colectantă D-şóra *Florica Abrudanŭ* din Chitihazŭ: Mironŭ Serbŭ 2 fl., Constanţa Serbŭ 2 fl., Florica Abrudanŭ 3 fl. Suma 7 fl. — Nr. 17, Colectantă D-şóra *Alexandrina Popovicĭ* din Şiclău: Dr. I. Popovicĭ 1 fl., B. 50 cr., Livia Popovicĭ 1 fl., Dr. G. Popovicĭ 1 fl., Paul Tulcanŭ 1 fl., Sylvia Popovicĭ 1 fl., Alexandrina Popovicĭ 1 fl., Suma: 6 fl. 50 cr. — Nr. 18. Colectantă D-şóra *Alexandrina Giulanĭ* din Otlaca: Romulusŭ Ilie, Alesiu Popovicĭ, Vas. Giulanĭ, Eleonora Ionescu, Petru Popa, Mich. Drăganŭ, Cornelia, Marta, Alexandrina, Sofia, Ioanŭ Giulani câte 50 cr. Suma 5 fl. 50 cr. — Nr. 20 Colectantă D-şóra *Aurora Pavlovicĭ* din Pâncota: Florica Pavlovicĭ, Aurora Pavlovicĭ câte 1 fl. Suma 2 fl.

Nr. 21. Colectantă: D-şóra *Veturia Crişanŭ* din Seleuşŭ: Veturia Crişanŭ 2 fl., Mircea Giulanulŭ 1 fl. 11 cr., Iulianŭ Butariu 1 fl., Veturia Popovicĭ 1 fl., Ana Burdanŭ 50 cr., Sofia Burdanŭ 50 cr., Cornelia Balint 50 cr., Maria Crişanŭ 50 cr., Georgie Petcuţiu 60 cr., Aurelia Popescu 1 fl., Nichoffer Iosif 40 cr., N. N. 50 cr., Ambrosiu Burŭ 50 cr., Ioanŭ Pescariu 50 cr., N. N. 20 cr., Romulŭ Popovicĭ 1 fl. 19 cr. Suma: 12 fl. — Nr. 22. Colectantă D-şóra *Lucia Feier* din Boroşineu: Clemente Raţŭ 2 fl., Iosefa Bodea 1 fl., St. Petrovicĭ 1 fl., I. Cornea 1 fl., Marta Georgiu 1 fl., Vas. Balanŭ 1 fl., G. Bose 1 fl. Lucia Feier 1 fl. Suma 10 fl.

Nr. 23 Colectantă D-şóra *Ana Dogariu* din Aradŭ: Aug. Hamsea 2 fl., vĕd. Iulia Dogariu 2 fl., Dr. Nic Oncu 3 fl., Ignaţiu Popp 2 fl., G. Purcariu 1 fl., Dionisiu Popovicĭ 1 fl., P. Truţa 2 fl., Dr. G. Vuia 2 fl., M. Bocşianŭ 2 fl., Vĕd. Ana Dogariu 2 fl., Dim. Antonescu 2 fl., Aurelia Beleşiu 2 fl., Lucreţia Tamaşdanŭ 1 fl., Veturia Telescu 1 fl, Hortensia Suciu Paguba 1 fl., Drd. Sep. Severŭ Bocşanŭ 1 fl., Rhea Sylvia Risa Ciontea 1 fl., Susana Frigătoriu 1 fl., M. Popovicĭ 50 cr., Maria de Nicóră 1 fl., Dr. Aurelŭ Demianŭ 1 fl., S. Raicu 1 fl., N. N. 50 cr., Elena Moldovanŭ 50 cr. Suma 33 fl. 50 cr.

Nr. 26. Colectantă D-şóra *Mariora Petruţiu* din Şepreuşŭ: Ioanŭ Petruţiu 2 fl., Ersilia Stana 1 fl., Mariu Sturza 1 fl., Ecaterina Ursuţiu 1 fl., Demetriu Senteşŭ 1 fl., Ioanŭ Pêrvu 1 fl., Ios. Vuculescu 1 fl. Suma: 8 fl.

(Va urma).

DIVERSE.

Câtŭ de departe se aude tunetulŭ? Despre fulgerŭ scimŭ de multŭ, că îlŭ putemŭ vedé la o depărtare de 250 chilometri, despre tunetŭ însĕ nu s'au putută produce până acum date sigure. In timpulŭ mai nou însĕ unŭ astronomŭ francesŭ, pe basa cercetărilorŭ, afirmă, că sunetulŭ tunetului se aude celŭ multŭ într'o depărtare de 16 chilm, din contră unŭ astronomŭ englesŭ a calculatŭ între fenomenele fulgerului şi a tunetului unŭ rĕstimpŭ de 130 secunde, carĭ corespunde la o depărtare de 45 clm.

Ce însuşirĭ sĕ aibă calulŭ arabŭ? După unŭ proverbŭ vechiu arabŭ, calulŭ arabŭ trebue sĕ fiă aşa, ca dela femeiă sĕ moştenéscă pieptulŭ latŭ, pulpele pline şi pĕrulŭ lungŭ, dela cerbŭ capulŭ şi picióreie, dela vulpe urechile şi códa, dela gazellă ochiĭ, nările şi dibăcia de a sări, dela leu ţinuta corpului şi curagiulŭ, dela şérpe agerimea ochilorŭ şi mişcările frumóse, dela catârŭ puterea, perseveranţa şi piciorulŭ, dela iepure iuţéla şi desteritatea, dela lupŭ gâtulŭ şi audulŭ. Décă posede tóte aceste însuşirĭ, atuncĭ e calŭ bunŭ.

Cripta mareşalilorŭ francesĭ. Din incidentulŭ morţii lui Canrobert, a celui din urmă mareşalu francesŭ, unŭ diarŭ parisianŭ scrie despre cripta mareşalilorŭ francesĭ următórele: Loculŭ unde l'au îmormêntatŭ pe Canrobert între ceilalţĭ mareşalĭ este o pivniţă de 10—12 metri în lungime şi abia de 4 paşĭ în lăţime, cu păreţĭ albĭ, golĭ. O scară lată duce în criptă, lângă alŭ cărei părete din fundŭ stă unŭ altarŭ simplu de pétră şi désupra lui o cruce. De-a lungulŭ păreţilorŭ suntŭ aşedate, pe nisce stêlpĭ, urne, carĭ conţinŭ inimile acelorŭ mareşalĭ, ale cărorŭ cadavre suntŭ îmormêntate prin alte locurĭ. Acolo se află inima lui Kleber, alŭ cărui cadavru e îngropatŭ în Strassburg; a generalului Hautpont, care a cădutŭ la Eylau şi s'a îmormêntatŭ în Pantheon şi a mareşalului Vamban. De două părţĭ, în trei rêndurĭ lângă olaltă zacŭ 40, ér în fundulŭ criptei 24 de cadavre ale mareşalilorŭ morţĭ. Se potŭ ceti în marmură între altele, următórele nume: Bessieres 1813, Duperré admiralulŭ 1813, Loban 1839, Moncey 1842, Oudinet 1847, Bugoand 1849, Comte d'Ornans 1853, Pelissier 1864, Regnault de Saint-Jean d'Angely 1870.

Femei fumătóre. Abia ar crede omulŭ, că fumatulŭ este chiar aşa de demultŭ îndătinatŭ între femei, ca şi între bărbaţĭ, numai câtŭ nicĭ-odată nu s'a putută lăţi mai tare. In contra fumatului la femei a apărutŭ mai întâiu în sec. XVII protestulŭ jesuitului Iacobŭ Balde. Cu voce puternică vorbesce în contra femeilorŭ fumătóre. Peste totŭ fumătorilorŭ li-a mersŭ rĕu treba în sec. XVII, mai alesŭ în Rusia şi în Persia îi pedepseau fórte tare pe cei învinovăţiţĭ cu fumatulŭ. Chiar şi în sec. XVIII codulŭ penalŭ din Berna pune fumatulŭ într'o rubrică cu frângerea căsĕtoriei, ca şi când ar fi crime de acelaşĭ rangŭ. In diua de astădĭ încă suntŭ fórte mulţĭ contra fumatului, şi cu deosebire contra fumatului la femei. Mantegazza, învĕţatulŭ italianŭ, combate fórte multŭ fumatulŭ. Femeia englesă d-na Campbel însĕ vorbesce cu totulŭ altfelŭ. După cum dice ea femeile europene suntŭ puţinŭ cam nervóse, şi fumatulŭ este celŭ mai putérnicŭ mijlocŭ pentru moderarea nervosităţii.

Literatură.

In tipografia „A. Mureşianu“ din Braşovŭ a apărutŭ: **Povestirĭ economice** despre grădinăritŭ, economia câmpului, vieritŭ şi păduritŭ, de *Ioanŭ Georgescu*. O carte fórte folositóre pentru plugarĭ, scrisă în stilŭ uşorŭ de priceputŭ. Cartea are 136 pag. şi costă 25 cr. De vêndare la tipografia „A. Mureşianu“ în Braşovŭ, şi la autorulŭ în Scorei (p. u. Alsó-Porumbák).

*

Aliteraţiunea în limbile romanice este titlulŭ unei nouĕ cărţĭ, apărute în *tipografia naţională* din Iaşĭ (Str. Alexandri 11). Autorulŭ ei este d-lŭ *Ovidiu Densuşianu*. Form. mare 8° de 96 pag. Preţulŭ 1 leu 50 banĭ.

*

Poesii. O frumósă colecţiune de poesii, datorite d-lui *Ionŭ N. Romanŭ*, a apărutŭ în editura librăriei *Carol Müller* din Bucurescĭ (Calea Victoriei 53). Conţine vre-o 70 de poesii şi costă esemplarulŭ 2 lei 50 banĭ.

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursulŭ la bursa din Viena.

Din 12 Martie 1895.

Renta ung. de aurŭ 4% . . .	124.30
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.20
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ 4½% .	127.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	104.35
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.40
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	98.25
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.35
Imprum. ung. cu premii	162.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	153.—
Renta de hârtie austr.	—.—
Renta de argint austr.	101 40
Renta de aur austr.	125.05
Losurĭ din 1860	157.25
Acții de ale Băncei austro ungară.	1078.—
Acții de-ale Băncei ung. de creditŭ.	460.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	393.25
Napoleondorĭ.	9.77½
Mărcĭ imperiale germane . . .	60.37½
London vista	123.40
Paris vista	48.87½
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.30
Note italiene.	46 50

Cursulŭ piețeĭ Brașovŭ.

Din 13 Martie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.72	Vênd.	9.76
Argint român.	Cump.	9.68	Vênd.	9.72
Napoleon-d'orĭ	Cump.	5.76	Vênd.	—.—
Galbenĭ	Cump.	5.75	Vênd.	5 89
Ruble rusescĭ	Cump.	131	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	60.—	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TANSILVANIEI“

Prețulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ.	3 fl. —
Pe șése lunĭ.	6 fl. —
Pe unŭ anŭ	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei lunĭ.	10 fr.
Pe șese lunĭ	20 fr.
Pe unŭ anŭ.	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Dumínecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ.	2 fl. —
Pe șése lunĭ	1 fl. —
Pe trei lunĭ	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anŭ.	8 francĭ.
Pe șése lunĭ	4 francĭ.
Pe trei lunĭ	2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai ușorŭ și mai repede prin **mandate poștale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Anunciurĭ

(inserțiunĭ și reclame)

Suntŭ a se adresa subscrise, administratiunĭ. In casulŭ publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmêntŭ, care cresce cu câtŭ publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administrațiunea „Gazeta Transilvaniei.“

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu.